

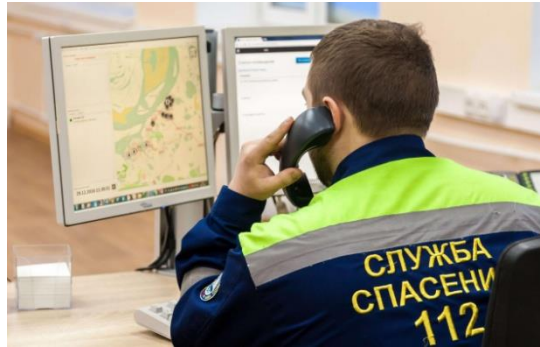
➤ оказавшись на открытом пространстве или поляне, дышите, пригнувшись к земле, - там воздух менее задымлен;

➤ рот и нос при этом прикройте ватно-марлевой повязкой или тканью;

➤ после выхода из зоны пожара сообщите о месте, размерах и характере в противопожарную службу, администрацию населенного пункта, лесничество.

КУДА МОЖНО ОБРАТИТЬСЯ ЗА ПОМОЩЬЮ В ЭКСТРЕМАЛЬНЫХ СИТУАЦИЯХ

Единый телефон службы спасения по г. Казани (с мобильного телефона) -112
МЧС и пожарная служба - 101

Отдел подготовки должностных лиц и специалистов ГО и ЧС Учебно-методического центра по ГО и ЧС Республики Татарстан

ПРАВИЛА ПОВЕДЕНИЯ ПРИ ВОЗНИКНОВЕНИИ ЛЕСНОГО ПОЖАРА

ПАМЯТКА

г. Казань

Чтобы не возник пожар в лесу, необходимо соблюдать ряд правил:

никогда не поджигайте сухую траву на полянах и полях;

никогда не разводите костер в сухом лесу и на торфянике;

прежде чем развести костер, уберите лесную подстилку;

перед уходом хорошо залейте костер;

никогда не бросайте непотушенные спички или сигареты, не пользуйтесь в лесу пиротехническими изделиями;

не заезжайте в лес на автомобилях и особенно на мотоциклах.

Как правило, в начале возникает низовой пожар, который при определенных условиях может перерасти в верховой или подземный (торфяной) пожар.

Если пожар низовой или локальный, можно попытаться потушить пламя самостоятельно - сбить его, захлестывая ветками лиственных пород, заливая водой, забрасывая грунтом, затапывая ногами.

При тушении пожара действуйте осмотрительно, не уходите далеко от дорог и просек, не теряйте из виду других участников, поддерживайте с ними зрительную и звуковую связь.

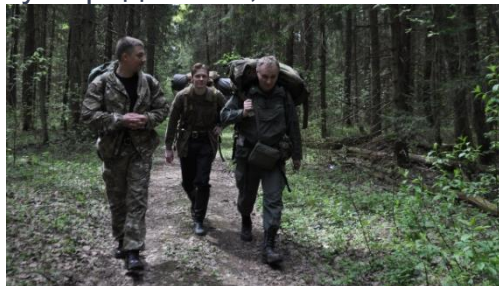
Если у вас нет возможности своими силами справиться с локализацией и тушением пожара, особенно если он верховой или подземный:

➤ немедленно предупредите всех находящихся поблизости о необходимости выхода из опасной зоны;

➤ организуйте выход людей на дорогу или просеку, широкую поляну, к берегу реки или водоема, в поле;

➤ при выходе из зоны горящих торфяников прощупывайте шестами почву перед собой;

➤ выходите из опасной зоны быстро, перпендикулярно направлению движения огня;

➤ перемещайтесь, нагибаясь к земле: внизу больше кислорода, это позволит сохранить сознание и силы;

➤ если невозможно уйти от пожара, войдите в водоем или накройтесь мокрой одеждой;

ОКАЗАНИЕ ПОМОЩИ ТЕРПЯЩИМ БЕДСТВИЕ НА ВОДЕ

Если тонущий может самостоятельно оставаться на поверхности воды, бросьте ему спасательный круг

Подплывать к тонущему следует осторожно. Брать утопающего безопаснее всего сзади под мышки и, поддерживая его лицо над водой, плыть к берегу

Уложите пострадавшего животом себе на колено, удалите воду, очистите полость от посторонних предметов

При отсутствии признаков жизни немедленно приступайте к сердечно-легочной реанимации

С 1 июня 2021 года для казанцев и гостей города доступны пляжи:
«Локомотив»
«Нижнее Заречье»
«Озеро Комсомольское»
«Озеро Глубокое»
«Большое Лебяжье»

А также организованы места отдыха у воды на озерах Изумрудном и Малом Лебяжьем, в парке Победы

ПОМНИТЕ !

Главными причинами гибели людей на воде являются:

- купание в алкогольном опьянении (50% случаев)
- травмы головы, позвоночника при нырянии (30% случаев)
- судороги, спазмы головного мозга, остановка дыхания при перепаде температур (20% случаев)

Телефон единой службы спасения

Отдел подготовки должностных лиц и специалистов ГО и ЧС
Учебно-методического центра
по ГО и ЧС Республики Татарстан

ПРАВИЛА БЕЗОПАСНОГО ПОВЕДЕНИЯ НА ВОДЕ

ПАМЯТКА

г. Казань

МОЖНО !

Купаться можно только в установленных местах!

Нырять только в проверенных, достаточно глубоких местах, с ровным дном!

Плавайте внутри ограничительных знаков в местах, отведенных для купания!

Играйте в местах на безопасном расстоянии от воды!

ОПАСНО !

Не отплывайте далеко от берега на надувных плавсредствах!

Не переохлаждайтесь и не перегревайтесь, после приема пищи сделайте перерыв 1,5-2 часа!

Не игнорируйте объявления в местах, где купаться опасно!

Не боритесь с сильным течением, плывите по течению, постепенно приближаясь к берегу!

НЕЛЬЗЯ !

Не купайтесь в штормовую погоду!

Не используйте для плавания самодельные устройства!

Не катайтесь на лодках, катерах и гидроциклах в местах массового купания людей!

Не прыгайте с бортов лодок и катеров!

Берегите лес от пожара!

Правила поведения при возникновении лесного пожара

АФ УМЦ по ГО и ЧС РТ

Лесной пожар -

- самопроизвольное или спровоцированное человеком возгорание в лесных экосистемах.

Алгоритм действий

1. Не паниковать и постараться максимально грамотно оценить площадь, место и силу возникшего очага огня.

2. При небольшом очаге возгорания принять доступные меры к тушению: вода, веники из зеленых веток. И при наличии инструмента забросать землей кромку пожара.

Если ситуация вышла из-под контроля

3. Надо определить направление ветра и выбрать направление движения: против ветра, перпендикулярно к линии огня.

4. Чтобы не обгореть, смочить водой одежду, волосы, открытые участки тела.

5. Если возможно, перебраться на другой берег реки (ручья), окунуться в водоем.

6. При сильном задымлении двигаться пригнувшись, прикрыв нос и рот куском смоченной тряпки, сделав глубокий вдох.

7. Учитывать, что во время движения серьезную опасность могут представлять падающие деревья.

8. После выхода из зоны, охваченной огнем, сообщить органам МЧС России по телефону 112.

В случае пожара
ЗВОНИТЕ
по телефонам:

112 или **101**

ЕДИНЫЙ телефон спасения

АФ УМЦ по ГО и ЧС РТ

Правила безопасного поведения на воде

Купаться можно только в специально оборудованных местах!

Не купайтесь в неизвестных и не предназначенных для этой цели водоёмах!

Не ныряйте в незнакомых местах!

Не заплывайте за ограничительные знаки мест, отведённых для купания! Не подплывайте близко к моторным и весельным лодкам, водным скутерам.

Не купайтесь в штормовую погоду, берегитесь волн!

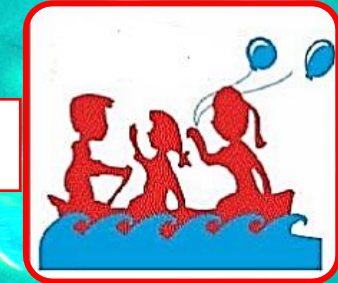
Не переохлаждайтесь и не перегревайтесь! Не купайтесь при температуре воды ниже 18 °С, воздуха ниже 22 °С.

Не заплывайте далеко от берега на надувных матрасах, автомобильных камерах!

Не используйте для плавания самодельные устройства. Они могут перевернуться!

Следите за детьми у воды!

Не купайтесь в нетрезвом виде!

Противопожарный режим с 26.04.2021 по 16.05.2021

Апрель 2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	вс
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Май 2021

пн	вт	ср	чт	пт	сб	вс
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Противопожарный режим в лесу. Урманда янгынга каршы режим.

Запрещается:

- разводить костры, использовать мангалы;
- бросать горящие спички, окурки, горящую золу;
- стрелять из оружия, использовать пиротехнику;
- заправлять топливом баки работающих двигателей;
- пользоваться открытым огнем вблизи машин, заправляемых топливом;
- оставлять на освещенной солнцем поляне бутылки, осколки стекла, другой мусор;
- выжигать траву на полях.

Тыела:

- учак ягу, мангалны куллану;
- янган шырпы, көл, тәмәке төпчекләрен җиргә ташларга;
- коралдан ату, пиротехника куллану;
- эшләуче двигательләрнең бакларына ягулык салырга.
- ягулык салына торган машиналар янында ачык ут белән файдаланырга;
- кояш булган аланда шешәләр, пыяла ватыклары, чүп-чар калдыру;
- кырларда үлән яндыру.

Берегите лес от пожара!

Урманны янгыннан саклагыз!

ТР ГО һәм ГТХ буенча Укыту-методик үзәге Яр Чаллы шәһәре филиалы

Яр Чаллы ш., Яшьлек пр., 26/16, ПЧ-54, 4 кат. т. (8552) 54-05-57.

Правила поведения при возникновении лесных пожаров.

Урман янгыннары вакытында үз-үзеңне тоту кагыйдәләре.

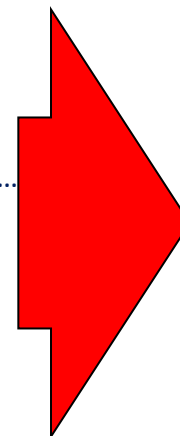
Если вы оказались в зоне лесного пожара...
Әгәр сез урман янгыны зонасында калсагыз...

Если огонь приближается к населенному пункту...
Әгәр ут торак пунктка якынлаша икән...

Если наступил пожароопасный период...
Янгын куркынычы янаган чор башланса...

Если пожар низовой:

- ❖ Попытайтесь сбить пламя, захлестывая ветками лиственных пород, забрасывая влажным грунтом.
- ❖ Не уходите далеко от дорог и просек.
- ❖ Не теряйте из виду других участников, поддерживайте с ними связь.

Янгын түбәннән барса:

- ❖ Ялкынны дымлы грунт белән сибеп, яфраклы ботак белән басырга тырышыгыз.
- ❖ Юллардан һәм ерымнардан ерак китмәгез.
- ❖ Башкаларны күз алдында тотыгыз, алар белән элементдә булыгыз.

Если у вас нет возможности своими силами справиться с тушением пожара:

- ✓ Выходите из опасной зоны быстро, перпендикулярно направлению движения огня на дорогу или просеку, широкую поляну, к берегу реки или водоема, в поле.
- ✓ Если невозможно уйти от пожара, войдите в водоем или накройтесь мокрой одеждой;
- ✓ Рот и нос прикройте ватно-марлевой повязкой или тканью;

- ✓ Сообщите о месте, размерах и характере пожара в противопожарную службу **(01, 112)**

Әгәр сезнең үз көчегез белән янгынны сүндерергә мөмкинлегез булмаса:

- ✓ Куркыныч зонадан тиз, янгын юнәлеше сызыгына перпендикуляр юлга, ерымга, киң кырга, елга яки сулык ярына чыгыгыз. Елга ярына, киң аланга чыгыгыз.
- ✓ Янгыннан чыгып булмаган вакытта, сулыкка керегез яки юеш киём белән каплагыз;
- ✓ Авыз һәм борынны мамык-марля бәйләвече яки юеш тукыма белән каплагыз;

- ✓ Янгынның урыны, күләме, характеры турында янгынга каршы хезмәткә хәбәр итегез **(01, 112)**

Если огонь приближается к вашему населенному пункту, подготовьте:

Запас еды и воды

Транспорт для отъезда

Средства защиты для органов дыхания

Документы, деньги, иные ценности

Ризык һәм су запасы.

Китү өчен транспорт

Сулыш органнарын саклау чаралары

Документлар, акча, башка кыйммәтләр

Не паникуйте! Следите за сообщениями по телевидению и радио!

Паникага бирелмәгез! Радио һәм телевидение буенча хәбәрләрне күзәтәп торыгыз

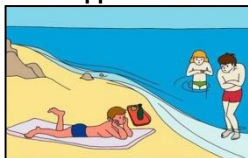
МЕРЫ БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ КУПАНИИ

😊 Купаться лучше утром или вечером, когда солнце греет, но нет опасности перегрева

Температура воды должна быть не ниже 17-19°; находиться в воде рекомендуется не более 20 минут; причём, время пребывания в воде должно увеличиваться постепенно на 3-5 минут

😊 Лучше купаться несколько раз по 15-20 минут, при переохлаждении могут возникнуть судороги, произойдёт остановка дыхания и потеря сознания

Не следует выходить или прыгать в воду после длительного пребывания на солнце, так как при охлаждении в воде наступает сокращение мышц, что влечёт остановку сердца

😊 Нельзя входить в воду в состоянии алкогольного опьянения, так как спиртное блокирует сосудосуживающий и сосудорасширяющий центр головного мозга

Не разрешается нырять с мостов, причалов, пристаней, подплывать к близко проходящим лодкам, катерам и судам

ПРАВИЛА ПОЛЬЗОВАНИЯ ЛОДКАМИ И КАТЕРАМИ

Не перегружайте лодки и катера!
Не подставляйте борт лодки волне!

Не меняйтесь местами при движении лодок и катеров
Не садитесь на борта и не стойте на сиденьях!

Не прыгайте с бортов лодок и катеров!
Не пытайтесь ухватиться за технические средства ограждения, буи и знаки!

Не выходите на судовую ход!
Не подплывайте к проходящим судам!
Не пересекайте курс идущих судов!

Не катайтесь на лодках, катерах и гидроциклах в местах массового скопления людей!

Ночью на катерах и лодках обязательно включите белый фонарь!

Филиал Учебно-методического центра по гражданской обороне и чрезвычайным ситуациям Республики Татарстан по г. Нижнекамску

ПАМЯТКА

Правила безопасного поведения на воде

ЗВОНИТЕ ПО НОМЕРУ 01 ИЛИ С МОБИЛЬНОГО 101, 112

БЕЗОПАСНОСТЬ НА ПЛЯЖЕ

Купаться безопасно только на благоустроенных пляжах, где опасные места обозначены знаками, а отдых на воде охраняют работники спасательных станций

Не следует заплывать за буйки, дальше могут быть ямы, места с сильным течением, движение катеров, гидроциклов, лодок

Уплыв далеко, можно не рассчитать своих сил, поэтому, почувствовав усталость, не теряйтесь и не стремитесь быстрее доплыть до берега. Следует отдохнуть на воде, перевернувшись на спину и поддерживая себя на воде лёгкими движениями рук и ног

Если нет поблизости оборудованного пляжа, надо выбрать безопасное место для купания с твёрдым песчаным, не засоренным дном, постепенным уклоном

Никогда не прыгайте в воду в местах, не оборудованных специально: можно удариться головой о дно, камень или другой предмет, легко потерять сознание, нанести себе травму и погибнуть

В водоёмах с большим количеством водорослей старайтесь плыть у самой поверхности воды, не задевая растений и не делая резких движений. Если же руки или ноги запутались в стеблях, сделайте остановку приняв положение «поплавок» и освободитесь от них

Если попали в водоворот, наберите побольше воздуха в лёгкие, погрузитесь в воду и, сделав рывок в сторону, всплывите.

Если захватило течением, не пытайтесь с ним бороться. Плывите вниз по течению, постепенно, под небольшим углом приближайтесь к берегу

Не плавайте на надувных матрацах, автомобильных камерах и надувных подушках. Ветер или течение могут отнести их далеко от берега, а волна захлестнёт. Если из них выйдет воздух, они потеряют плавучесть

Если проводится массовое купание детей, то задача взрослых (инструктора по плаванию, родителей, педагогов) до купания пересчитать детей. Детям, не умеющим плавать, разрешается входить в воду только по пояс. После купания детей снова пересчитывают. На время купания детей, обязательно должны назначаться дежурные пловцы-спасатели которые обеспечивают наблюдение, а в случае необходимости – оказание немедленной помощи

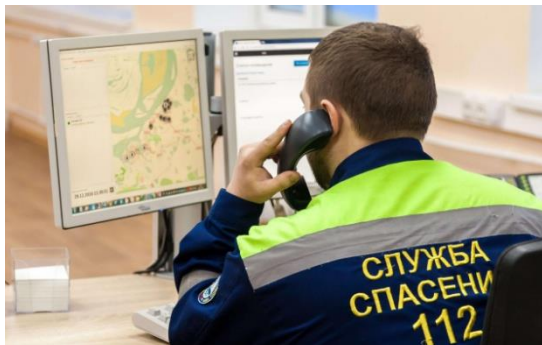
➤ ачык урында яки аланда калсагыз, жиргә иелеп сулагыз - анда һава чистарак;

➤ авыз һәм борынны мамык-марля бәйләвече яки тукыма белән каплагыз;

➤ янғын зонасыннан чыкканнан соң янғынга каршы хезмәткә, торак пункт администрациясенә, урманчылыкка янғынның урыны, күләме һәм характеры турында хәбәр итегез.

**ЭКСТРЕМАЛЬ ХЭЛЛӨРДӘ ЯРДӘМ
СОРАП КАЯ МӨРӘЖӘГАТЬ ИТӨРГӨ
БУЛА**

Казан шәһәре буенча коткару хезмәте бердәм телефоны (кәрәзле телефоннан) - 112

ГТХМ һәм янғын хезмәте - 101

**Татарстан Республикасы ГО һәм ГТХ
буенча укыту-методик үзәгенәң ГО
һәм ГТХ белгечләре һәм вазыйфалар
затларның әзерләү бүлегә**

**УРМАН ЯНГЫНЫ КИЛЕП
ЧЫККАНДА ГАМӨЛЛӨР
ТӨРТИБЕ**

БЕЛӘШМӘЛЕК

Казан ш.

Урманда янғын чыкмасын өчен, алдагы кагыйдэләрне үтәргә кирәк:

кырларда һәм аланнарда коры үлән яндырмагыз;

коры урманда һәм торфлыкта учак кабызмагыз;

учак кабызганчы, жүрне коры үләннән чистартыгыз;

китәр алдыннан учакка яхшылап су сибегез;

беркайчан да сүндерелмәгән шырпы яки тәмәке ташламагыз, урманда пиротехник эшләнмәләрен кабызмагыз;

урманга автомобиль, бигрәк тә мотоцикл белән кермәгез.

Кагыйдә буларак, башта түбән янғын чыга, ул билгеле бер шартларда өске яки жир асты (торф) янғынына күчәргә мөмкин.

Әгәр янғын түбән яки локаль булса, аны мөстәкыйль рәвештә сүндерергә тырышырга була - яфраклы ботаклар ташлап, су агызып, грунт белән сибеп, аяклар белән таптап.

Янғын сүндергәндә уяу булыгыз, юллардан ерак китмәгез, башкаларны күз алдында тотыгыз, алар белән элементдә булыгыз.

Әгәр сезнең үз көчегез белән янғынны локальләштерү һәм сүндерү мөмкин булмаса, бигрәк тә өске яки жир асты янғыны булганда:

➤ барлык якин-тирәдәгеләрне куркыныч зонадан чыгу кирәклеген турында кисәтегез;

➤ кешеләрне юлга яки ерымга, киң аланга, елга яки сулык ярына, кырга чыгарыгыз;

➤ янган торфяниклар зонасыннан чыкканда, колга белән алдыгыздагы туфракны капшап барыгыз;

➤ куркыныч зонадан тиз, янғын юнәлеше сызыгына перпендикуляр чыгыгыз;

➤ аң һәм көчегезне югалтмас өчен, жиргә илеп хәрәкәт итегез, түбәндә кислород күбрәк;

➤ әгәр янғыннан чыгу мөмкин булмаса, сулыкка керегез яки юеш киём белән капланыгыз;

СУДА ЗЫЯН КҮРҮЧЕЛЭРГӘ ЯРДӘМ КҮРСӘТҮ

Әгәр батучы су өслегендә мөстәкыйль тора ала икән, аңа бөят ташлагыз

Батучы янына сак кына йөзәргә кирәк. Иң яхшысы аны култык астыннан тотып, йөзе өскә караган килеш ярга алып чыгарга

Зыян күргән кешене корсагы белән тезегезгә салыгыз, су чыксын, авыз куышлыгын чит әйберләрдән чистартыгыз

Яшәү билгеләре булмаганда, кичекмәстән йөрәк-үпкә реанимациясе ясарга керешегез

2021 елның 1 июненнән казанлылар һәм шәһәр кунаклары өчен «Локомотив», «Түбән Заречье», «Комсомольское Күле», «Тирән Күл», «Аккош Күле» пляжлары ачык. Шулай ук Изумрудное һәм Кече Аккош күлләрендә, Жиңү Паркында су янында ял итү урыннары оештырылган

ИСТӘ ТОТЫГЫЗ !

Суда кеше үлеменәң төп сәбәпләре булып түбәндәгеләр тора:

- исерек хәлдә коену (50% очрак)
- баш һәм умырткалык жәрәхәтләре (30% очрак);
- Көзән, баш миә спазмалары, температура төшкәндә сулыш тукталышы (20% очрак)

Бердәм коткару хезмәте телефоны

Татарстан Республикасы ГО һәм ГТХ буенча укыту-методик үзәгенәң ГО һәм ГТХ белгечләре һәм вазыйфай затлары аерлау бүлеге

**СУДА КУРКЫНЫЧСЫЗ-
ЛЫК КАГЫЙДӘЛӘРЕ**

БЕЛӘШМӘЛЕК

Казан ш.

РӨХСӘТ ИТЕЛӘ!

Билгеләнгән урыннарда гына коенырга була!

Тикшерелгән, тигез төпле тирән урыннарда гына чумыгыз!

Чикләү билгеләре эчендә коену өчен билгеләнгән урыннарда коеныгыз!

Судан куркынчсыз ераклыкта уйнагыз!

КУРКЫНЫЧ !

Кабарынкы йөзү жайланмаларында ерак йөзмәгез!

Артык өшемәгез һәм кызмагыз, ашаганнан соң 1,5 - 2 сәгать тәнәфес ясагыз!

Су коенуны тыя торган билгеләр урыннарында йөзмәгез!

Көчле агымга каршы йөзәргә тырышмагыз, агым буенча акрынлап ярга таба якыная йөзегез!

ТЫЕЛА !

Шторм вакытында коенмагыз!

Йөзү өчен кулдан эшләнгән жайланмаларны кулланмагыз!

Көймәләрдә, катерларда, һәм гидроциклларда кешеләр коену урыннарында йөрмәгез!

Көймәләр һәм катерлар бортларынан сикермәгез!

БЕРДӘМ

коткару телефоны

ГО һәм ГТХ буенча УМУ

Суда куркынычсызлык кагыйдәләре

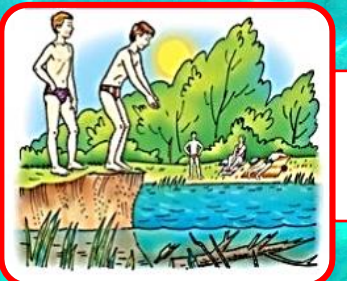

Махсус жиһазландырылган урыннарда гына коенырга була!

Бу максат өчен билгеләнмәгән һәм билгесез сулыкларда коенмагыз!

Таныш булмаган урыннарда чуммагыз!

Коену өчен бирелгән урыннарның чикләү билгеләре артына йөзмәгез! Моторлы һәм ишкәкле көймәләргә, су скутерларына якын килмәгез.

Шторм вакытында коенмагыз, дулкыннардан

Өшемәгез һәм кызмагыз! Су температурасы 18 градустан һәм һава температурасы 22 градустан түбән булганда коенмагыз.

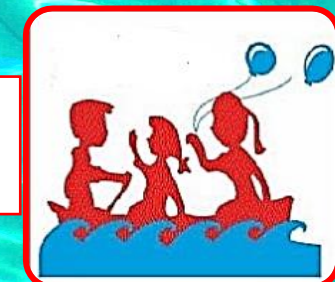
Кабарынкы матрас, автомобиль камераларында ярдан ерак йөзмәгез!

Йөзү өчен ясалма җайланмаларны кулланмагыз. Алар әйләнеп каплана ала!

Су янында балалар артынан күзәтегез!

Исерек хәлдә коенмагыз!

Урманны янгыннан саклагыз!

Урман янгыны килеп чыкканда үз-
үзеңне тоту кагыйдәләре

ГО һәм ГТХ буенча УМУ

Урман янгыны

- урман экосистемаларында кеше тарафыннан яки үз ихтыяры белән янғын чыгу.

Гамәлләр алгоритмы

1. Паникага бирелмәскә һәм утның майданын, урынын һәм көчен максимум дәрәжәдә дәрәс бәяләргә тырышырга.

2. Кечкенә майданда янғын булган очракта сүндерү чаралары күрергә: су, яшел ботаклардан себеркеләр. һәм инструмент булган очракта, янғын кырыен жир белән күмәргә.

Әгәр вәзгыять контрольдән чыкса

3. Жил юнәлешен билгеләп хәрәкәт юнәлешен карарга кирәк: жылгә каршы, янғын сызыгына перпендикуляр рәвештә.

4. Тән пешүе алмас өчен, су белән киёмне, чәчне һәм ачык тән өлешләрен суларга.

5. Мөмкин булган очракта, елганың (инешнең) икенче ярына күчәргә, сулыкка чумарга.

6. Көчле төтен чыккан очракта, борын һәм авызны юеш чүпрәк кисәгә белән каплап, тирән сулап хәрәкәт итәргә.

7. Хәрәкәт вакытында аучы агачлар куркынычы турында истә тотарга.

8. Янғын белән капланган зонадан чыкканнан соң, Россия ГТХМ органнарына 112 телефоны буенча хәбәр итәргә.

Янғын очрагында
112 яки **101**
 телефоннары буенча
ШАЛТЫРАТЫГЫЗ

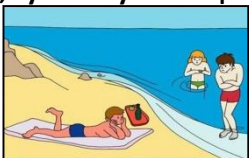
КОЕНУ ВАКЫТЫНДА КУРКЫНЫЧСЫЗЛЫК ЧАРАЛАРЫ

☺☺ Коену кояш жылытканда, артык кызмас өчен иртән яки кич яхшырак

Су температурасы 17-19 градустан да ким булмаска тиеш;
суда 20 минуттан да артык булмаска киңәш ителә;
аннары, суда булу вакыты акрынлап 3-5 минутка артырга тиеш

☺☺ Иң яхшысы берничә тапкыр 15-20 минут су коенырга. Артык өшү нәтижәсендә көзән барлыкка килергә мөмкин, сулыш туктап аңны югалтырга була

Кояшта озак вакыт булганнан соң суга керергә яки сикерергә ярамый, чөнки суда тән суынган вакытта мускуллар кыскаруы башлана, бу исә йөрәкнең тукталышына китерә

☺☺ Исерек хәлдә суга керү тыела, чөнки спиртлы эчемлекләр баш миенең кан тамырларын киңәйтә һәм тарайта торган үзәген эшләрми

Күперләрдән, причаллардан сикерү, үтеп баручы көймәләргә, катерларга һәм судноларга якин килү тыела

КӨЙМӘЛӘР ҺӘМ КАТЕРЛАРНЫ КУЛЛАНУ КАГЫЙДӘЛӘРЕ

Көймәләр һәм катерларны артык йөкләмәгез!
Көймә бортын дулкын астына каратмагыз!

Көймәләр һәм катерлар хәрәкәт иткәндә урыннар белән алышмагыз!
Бортларга утырмагыз һәм утыргычларга басмагыз!

Көймәләр һәм катерлар бортларыннан сикермәгез!
Техник киртәләү чаралары, калкавычлар һәм билгеләргә тотынырга тырышмагыз!

Судно юлларына чыкмагыз!
Үтеп баручы суднолар янына йөзмәгез!
Үтеп баручы суднолар юлларын аркылы чыкмагыз!

Көймәләрдә, катерларда һәм гидроциклларда халык су коена торган урыннарда йөрмәгез!

Төнлә катер һәм көймәләрдә һичшиксез ак фонарьны кабызыгыз!

01 ЯКИ МОБИЛЬ ТЕЛЕФОНЫННАН
101, 112 НОМЕРЫ БУЕНЧА
ШАЛТЫРАТЫГЫЗ

Татарстан Республикасы
гражданнар оборонасы һәм
гадәттән тыш хәлләр буенча
укуыту-методик үзәгенең Түбән
Кама филиалы

БЕЛЕШМӘЛЕК

Суда куркынычсызлык кагыйдәләре

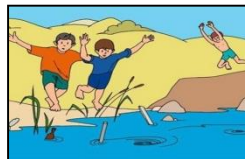
СУ БУЕНДА КУРКЫНЫЧСЫЗЛЫК

Куркыныч урыннар билгеләр белән билгеләнгән һәм коткару станцияләре булган пляжларда гына коену куркынычсыз

Әгәр якын-тирәдә жиһазландырылган пляж булмаса, каты комлы, төбе чиста һәм акрын авышлык булган урыннарны сайларга кирәк

Беркайчан да махсус жиһазландырылмаган урыннарда суга сикермәгез. Баш белән төбкә, ташка яки башка предметка бәрелергә, аңны югалтырга, имгәнергә, һәм һалак булырга була

Суүсемнәр күп булган сулыкларда су өслегендә йөзәргә тырышыгыз, үсемлекләргә тимәгез һәм кискен хәрәкәтләр ясамагыз. Әгәр кул-аякларыгыз үсемлекләргә буталса, “чирткеч” рәвешендә туктап алардан арыныгыз

Әгәр дә су әйләнмәсенә ләксәгез, үпкәләрегезгә күбрәк нава жыеп, су астына төшегез, якка ыргылыгыз, өскә чыгыгыз.

Әгәр көчле агым алып китсә, аның белән көрәшергә тырышмагыз. Агым буенча йөзегез, акрынлап ярга таба якыная чыгыгыз

Кабарынкы матрацлар һәм мөндәрләрдә, автомобиль камераларында йөзмәгез. Жил яки агым аларны ярдан ерак алып китә, дулкын каплый ала. Алардан нава чыкса, суда сезне тотмыячаклар

Балалар күп булганда, коену алдыннан олыларның (йөзү буенча инструктор, ата-аналар, педагоглар) бурычы - аларны санап чыгарга. Йөзә белмәүче балаларга суга бары тик пояс буенча гына керергә рөхсәт ителә. Су коенганнан соң балаларны яңадан санарга! Балалар су коенган вакытта, ничшиксез, дежур йөзүчеләр-коткаручылар билгеләнергә тиеш, алар күзәтүне тәэмин итә, ә кирәк очракта - кичекмәстән ярдәм күрсәтә

Еракка йөзеп киткән очракта, көчегез житмәскә мөмкин. Шуңа күрә, арыгач, югалып калмагыз, тизрәк ярга йөзеп чыгарга тырышыгыз. Су өстендә аркага әйләнеп ятып, кул һәм аякларыгыз белән жиңел хәрәкәт итеп, ял итегез